

Utenforskap i velferds-Norge

Selv om de fleste lever godt i Norge, står mange utenfor, og utenforskap kan ramme alle. Hva kan vi bidra med sammen?

Frode M. Lindtvedt, fagleder lokaldemokrati og styring

Kjenner dere til KS?

19 fylkeskommuner
428 kommuner
500 bedrifter

som har

440 000 ansatte (184 mrd kroner)
11 500 folkevalgte
450 milliarder kroner (totalt)

*- og fem millioner innbyggere
som får gode tjenester.*

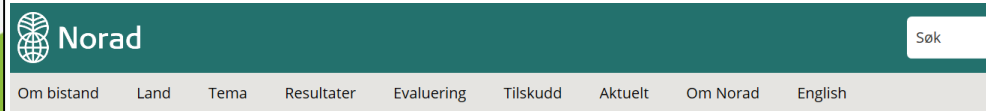
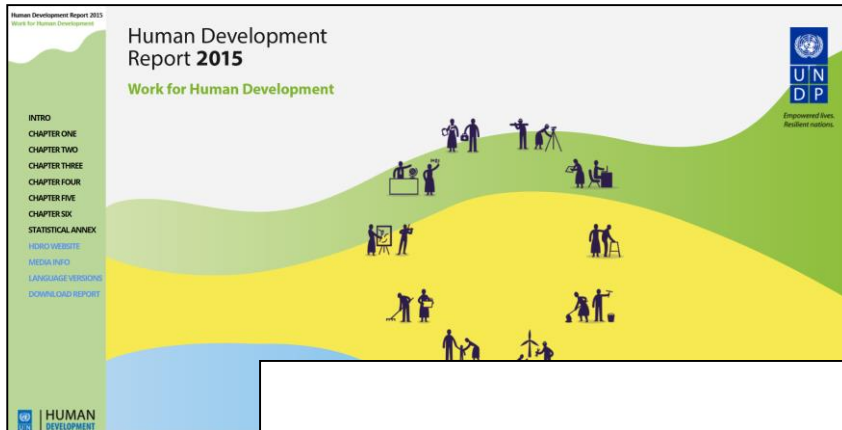

Utenforskap er et nasjonalt
problem som løses best lokalt

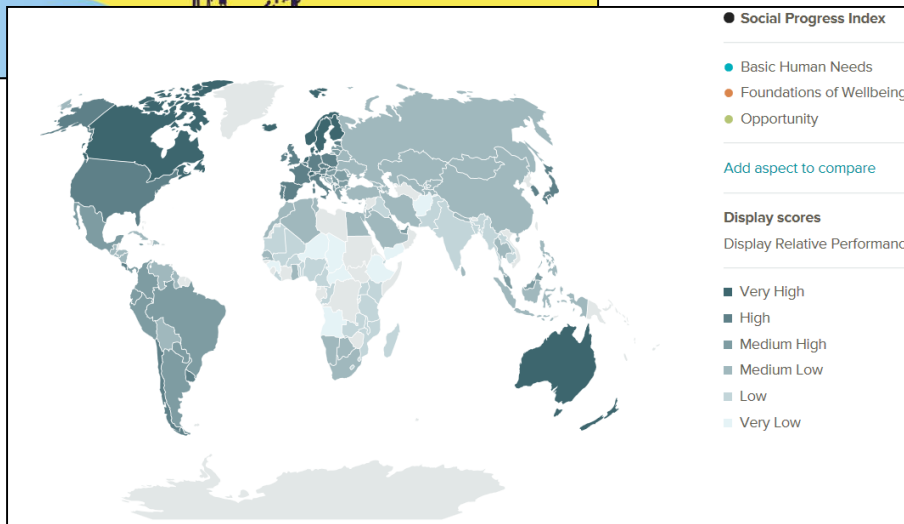
«Verdens beste land»

Forsiden > Aktuelt > Nyheter > Verdens land rangert etter demokratisk utvikling

Verdens land rangert etter demokratisk utvikling

The Economist Intelligence Unit (EIU) har for fjerde gang rangert verdens land etter demokratisk utvikling. Norge topper listen i det som var et turbulent år for demokratiet.

(E24) Publisert: 18:57 - 02.11.2015, Oppdatert: 08:49 - 17.11.2015

Rangeringen lages av den internasjonale tenketanken **The Legatum Institute**, og tar for seg 142 land - og baserer seg på åtte kategorier: Blant annet landenes økonomi, innbyggernes helse og muligheter til utdanning, personlig frihet og sikkerhet.

Og Norge troner altså **fortsatt øverst som det mest velstående landet i verden**, ifølge indeks-rangeringen.

– Mer enn økonomi

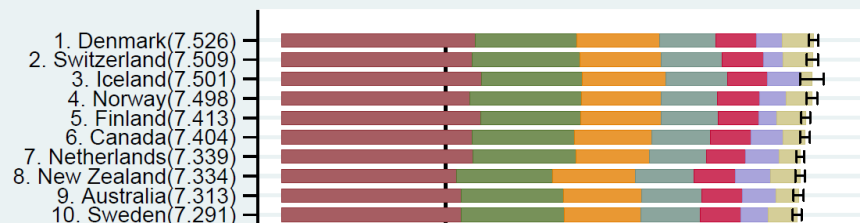
– Velstandsindeksen viser oss at menneskehetens utvikling handler om mer enn økonomi, sier direktør Nathan Gamester i The Prosperity Index ved The Legatum Institute i en pressemelding.

Årets liste, som ble publisert natt til mandag, begrunner Norges topplassering med nordmenns frihet, kvaliteten på helsetjenestene og vår sosiale kapital.

56,5 prosent av de spurte mener det er lett å finne seg en jobb, og 90,1 prosent mener Norge er et godt sted for immigranter. 94 prosent sier de har folk rundt seg dersom de trenger hjelp.

– Norge og andre land på topp av indeksen tilbyr muligheter og frihet til sine innbyggere, tilgang til helsetjenester av god kvalitet og utdanning, og de skaper et trygt miljø for folke, fortsetter Gamester.

Figure 1: Ranking of Happiness: 2013-15 (Part 1)

Utenforskap i det norske samfunnet

Hva betyr det i stort?

290 000

barn i Norge har foreldre som har psykiske lidelser eller alkoholmisbruk som gjør at de sliter i hverdagen

1 av 3

elever som begynner på videregående skole i Norge, har ikke fullført utdanningen etter fem år—dette tallet har vært stabilt over tid

84 000

barn vokser opp i familier med vedvarende lavinntekt

700 000

personer i arbeidsfør alder mottar helse relaterte ytelser

71 000

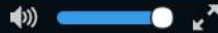
personer i alderen 15-29 er hverken i arbeid, utdanning eller opplæring

50 000+

flyktninger som kommunene må bosette og integrere i 2015-2017

▶ 5:50 / 5:51

https://www.dropbox.com/s/ixllucv0q6dvsl9/FILM_KS_01_2016_0125_04_lyd.mp4?dl=0

Fra utenforskap til inkludering

Hva er de viktigste utfordringene?

Hva er de viktigste hindrene?

Hva kan dere gjøre selv og sammen med lokalsamfunnet?

Hva kan og må staten bidra med?

Utfordringer – fra den tverrfaglige dialogen

OPPVEKST OG UTDANNING	ARBEIDSLIV	LOKALSAMFUNN
Frafall i videregående skole	Lite inkluderende arbeidsliv	Integrering og bosetting av innvandrere/ flyktninger
En skole som ikke er tilpasset alle	Innvandrere- språk og kompetanse	Mobilisere ressursene som ligger i sivilsamfunnet
Mangel på alternative karriereveier/yrkesrettet utdanning	Vanskelig for de med kort/ingen formell utdanning å komme inn på arbeidsmarkedet	Rus og psykiatri
Mangel på lærlingeplasser	Psykisk helse og traumer	Ulikhet i deltakelse
Psykisk helse	Manglende kompetanse	
Mobbing	Mangel på arbeidsplasser	
Fattigdom	Ikke lønnsomt å jobbe	
Omsorgssvikt		

Oppsummering av politisk medlemsdialog

Sammendrag

Utenforskap i **oppvekst og utdanning** er den mest diskuterte utfordringen i den politiske medlemsdialogen. Særlig trekkes frafall i videregående opplæring fram. Det mest nevnte tiltaket for å møte denne utfordringen er tidlig og tverrfaglig innsats i barnehage og skole.

Utfordringer knyttet til **innvandring og integrering** er det nest mest diskuterte tema. Det er først og fremst økt dialog og samarbeid med frivillighet som fremheves som tiltak, både for å understøtte aktivisering, innlæring av norskkunnskaper og kunnskap om det norske samfunnet, samt overgang til arbeid.

Det tredje største temaet knyttes til **arbeidsliv**, hvor særlig arbeidsledighet utpekes som en utfordring. De mest diskuterte

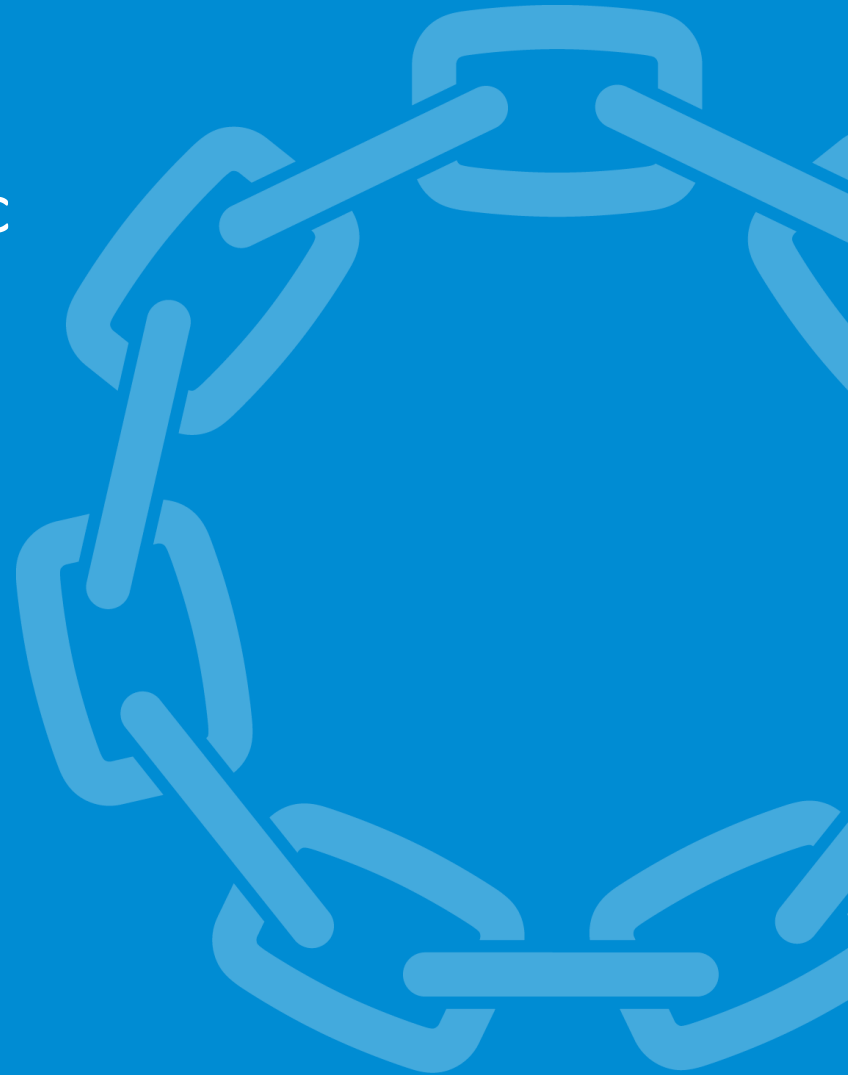
tiltakene for å håndtere denne utfordringen adresserer kommunens arbeidsgiveransvar, bruk av restarbeidskraft og muligheter for å tilby praksisplasser.

På området rus og psykisk helse fremheves de negative konsekvensene av rus(mis)bruk og psykiske helseproblemer som hovedutfordringer. Det pekes på behovet for økt tverrfaglig samarbeid, samt at det også her bør være mulig å samarbeide mer med frivillig sektor.

Utover innsatser knyttet til bestemte temaer, handler innspillene fra medlemsdialogen samlet sett om at det er behov for et generelt bevisstgjørings- og holdningsarbeid for å synliggjøre og håndtere utenforskapsproblematikk overfor innbyggerne.

Hva gjør KS, verktøy, arenaer etc

KS i møte med KUF- komiteen om utenforskap

Det har nylig vært åpen høring i Stortinget om Stortingsmeldingen "Fra utenforskap til en ny sjanse". KS mener at meldingen på en rekke punkter imøtekommer krav og forventninger fra KS og kommunesektoren.

Publisert 05.04.2016

4. april var det åpent høring i Stortinget om Stortingsmelding 16 (2015-16) "Fra utenforskap til en ny sjanse".

Flere av tiltakene i meldingen er viktige for å gi voksne bedre muligheter til å delta i opplæring, få sin medbrakte kompetanse godkjent og styrke kompetansen for varig tilknytning til arbeids- og samfunnslivet.

KS pekte også på enkelte punkter hvor vi mener komiteen bør være spesielt oppmerksomme blant annet gjelder dette forslaget om skjerping av kompetansekrav til de som underviser i introduksjonsprogram og voksenopplæring.

Høring om integreringsmeldingen

KS deltok på høring om integreringsmeldingen i kommunal- og forvaltningskomiteen sammen med LO, Unio og en rekke frivillige organisasjoner.

Publisert 23.05.2016

- Meldingen inneholder mange gode intensjoner knyttet til opplæring og økt arbeidsretting, som KS langt på vei kan slutte opp om. Samtidig er det gjennomgående at flertallet av tiltakene er lite konkrete og ikke følges opp med finansiering, sa administrerende direktør Lasse Hansen.

KS er bekymret for at meldinga legger opp til et ytterligere press på kommunesektoren, og da i særlig grad vertskommuner for mottak. Hansen påpekte at KS dessuten savner en oppfølging av integreringsforliket, som slår fast at ulike modeller for mottaksetablering som legger bedre til rette for kommuner og frivillige organisasjoner som ønsker å etablere og drive mottak skal vurderes.

Hvem har ansvar for hva?

<https://www.youtube.com/watch?v=pD5nSpbzfJw>

Bosetting og integrering: Molde kommune og Rælingen kommune

<https://www.youtube.com/watch?v=nQE-IENP0nw>

Arbeid og språk: Frøya kommune og Lillehammer kommune

<https://www.youtube.com/watch?v=rEd8nf4AREQ>

Mobilisere lokalsamfunnet

Viktig at møtet med Norge blir en positiv opplevelse. Foto: Werner Anderson/ Norsk Folkehjelp/ Flickr

F.v. Nestleder i Frivillighet Norge, Bente Lier, styreleder i KS, Gunn Marit Helgesen, og statssekretær Bjørgulv Vinje Borgundvaag fra Kulturdepartementet innledet på KS' frivillighetskonferanse. Foto: Ida Grøttvik Slettevoll

Kommunene og frivilligheten – hånd i hånd for inkludering av flyktninger

Konferansen «Kommunene og frivilligheten – hånd i hånd for inkludering av flyktninger» arrangeres mandag 30.mai 2016 på KS Agenda møtesenter i Oslo.

Gode råd for samarbeid om flyktningene

KS og Frivillighet Norge ønsker å sette fokus på at frivillige lag og foreninger er en stor ressurs i norske lokalsamfunn og disse kan bidra til å skape et godt møte med Norge og

FLYKTNINGKRISEN OG KOMMUNER/FRIVILLIGE — GODE RÅD OM SAMARBEID

KS og Frivillighet Norge ønsker å sette fokus på at frivillige lag og foreninger er en stor ressurs i norske lokalsamfunn og disse kan bidra til å skape et godt møte med Norge og nordmenn for de som nå kommer til Norge som asylsøkere.

Gode frivillighetsråd generelt fra KS og Frivillighet Norge:

- Kjenn frivilligheten i kommunen din
- Vektla en kommunal frivillighetspolitikk
- Anerkenn frivillighetsens egenverdi
- Forening gir mer frivillighet
- Tiringslag for frivillighetsutvikling
- Skap dialog med kommunen
- Anerkenn og sett opp om frivillighetsens verdi
- Gi fri midler
- Ikke konkurser med frivilligheten
- Skap forutsigbarhet for frivilligheten

Gode råd for kommuner som skal boeette flyktninger:

- Informer de som er nye i kommunen om de forskjellige tilbudene som finnes i regi av frivillige lag og foreninger
- Kartlegg hvilke interesser flyktningene har
- Samarbeid med frivillige lag og foreninger om å gi informasjon om hva det innebærer å være aktiv frivillig organisasjon i Norge og hva det innebærer å delta i frivillig arbeid
- Koble flyktningene sammen med frivillige lag og foreninger i kommunen

Gode råd for kommuner som har fått et asylmottak:

- Inviter alle typer frivillige lag og foreninger til informasjonsmøte og orienter om situasjonen, og kartlegg hvilke lag og foreninger som har lyst til å bidra med aktiviteter for bosetters på asylmottaket
- Kartlegg hvilke tilbud frivillige lag og foreninger i utgangspunktet har lyst til å stille opp med for bosetters på asylmottaket
- Legg til rette for at lag og foreninger kan gjøres mer av det de allerede tilbyr slik at asylsøkere får ta del i det frivilligheten skaper
- Legg til rette for at lag og foreninger kan inkludere asylsøkere i sine eksisterende aktiviteter. Foreningene kan trenge ekstra ressurser og bistand for å klare dette
- Kartlegg hva bosetters på asylmottaket har lyst til å delta på og eventuelt andre ønsker
- Kartlegg om bosetters på asylmottaket har lyst til å delta som frivillig i det arbeidet som de frivillige lag og foreninger i kommunene driver
- Gi opplysning om innføring i hva det innebærer å være aktiv i frivillige organisasjoner i Norge og hva det innebærer å delta i frivillig arbeid
- Legg til rette for at asylmottakene har tilgang til å samarbeide med lag og foreninger

GRUNNLAGET:

Plattform for samspill og samarbeid:

- Overordnede prinsipper
- Viktigheten av forutsigbare rammevilkår
- Relasjonen mellom frivillig sektor og kommunen

Plattform for
samspill og samarbeid
mellom frivillig og
kommunal sektor
2015-2016

The Congress of Local and Regional Authorities

29th SESSION
Strasbourg, 20-22 October 2015

CG/2015(29)22PROV
19 October 2015

Declaration on the reception of refugees in Europe

Bureau of the Congress
Rapporteur:¹ Gunn Marit HELGESEN, Norway (R, EPP/CCE)

Draft declaration (for vote)²

Council of European Municipalities and Regions
European Section of United Cities and Local Governments

CALL FOR A REAL COMMON EUROPEAN ASYLUM POLICY

CEMR Policy Committee, Nicosia, 20 April 2016

We, mayors, local and regional elected representatives, gathered at a meeting of the Policy Committee in Cyprus, on the occasion of the Congress of European Municipalities and Regions - representing the 130,000 European local and regional authorities that are members of our 55 national associations - call for a common European Asylum Policy and following our resolution from 7 December 2015:

Express our commitment to the human values underlying the European project and recall the need for solidarity between European Union Member States and beyond;

Reaffirms that successful integration requires refugees to respect European values, in particular human rights and gender equality;

Recall that the refugee crisis needs to be solved at European level by a European Asylum Law involving all Member States and therefore welcome the recent proposals of the European Commission for reforming the Common European Asylum System and developing safe and legal pathways to Europe;

Reaffirm our commitment while keeping with the existing Treaty Provisions on Freedom, Security and Justice to the establishment of a fair, solidary and permanent relocation system of refugees in all EU countries, directly from the hotspots and EU neighbouring countries through a safe passage;

Take note of the recently achieved EU agreement with Turkey; however, call for a sound and rigorous monitoring of its implementation and an assessment of its result within a reasonable period;

Recall that EU Member States and Turkey, where applicable, need to respect international and European humanitarian and asylum laws enshrined in the UN Charter, the EU Charter of Fundamental Rights, the Geneva Convention and the Protocol Relating to the Status of Refugees as well as the EU Treaties and directives;

Call for controlled and well-managed relocation procedures beyond the implementation of the agreement reached in September 2015 for 160.000 refugees from Greece and Italy, as well as the one with Turkey, under the protection of international and European law;

Express our full solidarity with mayors from across Europe and the Balkans, but also in Turkey and the Middle East, including Lebanon and Jordan, who host and transfer refugees in their municipalities and reaffirm our support for measures aiming at combating the root causes of the crisis in countries of origin;

Request that the European Union and the Member States respect local and regional self-governance and ensure the necessary means for the reception of refugees through appropriate funding for host local and regional governments and a permanent dialogue on the procedures to be followed with the central governments;

Remind European leaders about the Charter of Local Self-Government and insist that the partnership principle be applied when allocating refugees in our municipalities and regions;

**“Living together in
culturally diverse
societies: respect,
dialogue, interaction”**

10. – 16. oktober 2016

- <http://www.ks.no/>
- <http://www.ks.no/arrangementer/kommunalpolitisk-toppmote-2016/>
- www.folkevalgt.no
- <http://www.ks.no/fagomrader/samfunn-og-demokrati/lokaldemokrati-og-folkevalgt/ks-folkevalgtprogram/>
- <https://www.youtube.com/user/KSKommunesektoren>
- <http://www.ks.no/nyhetsvarsling/?id=33784>

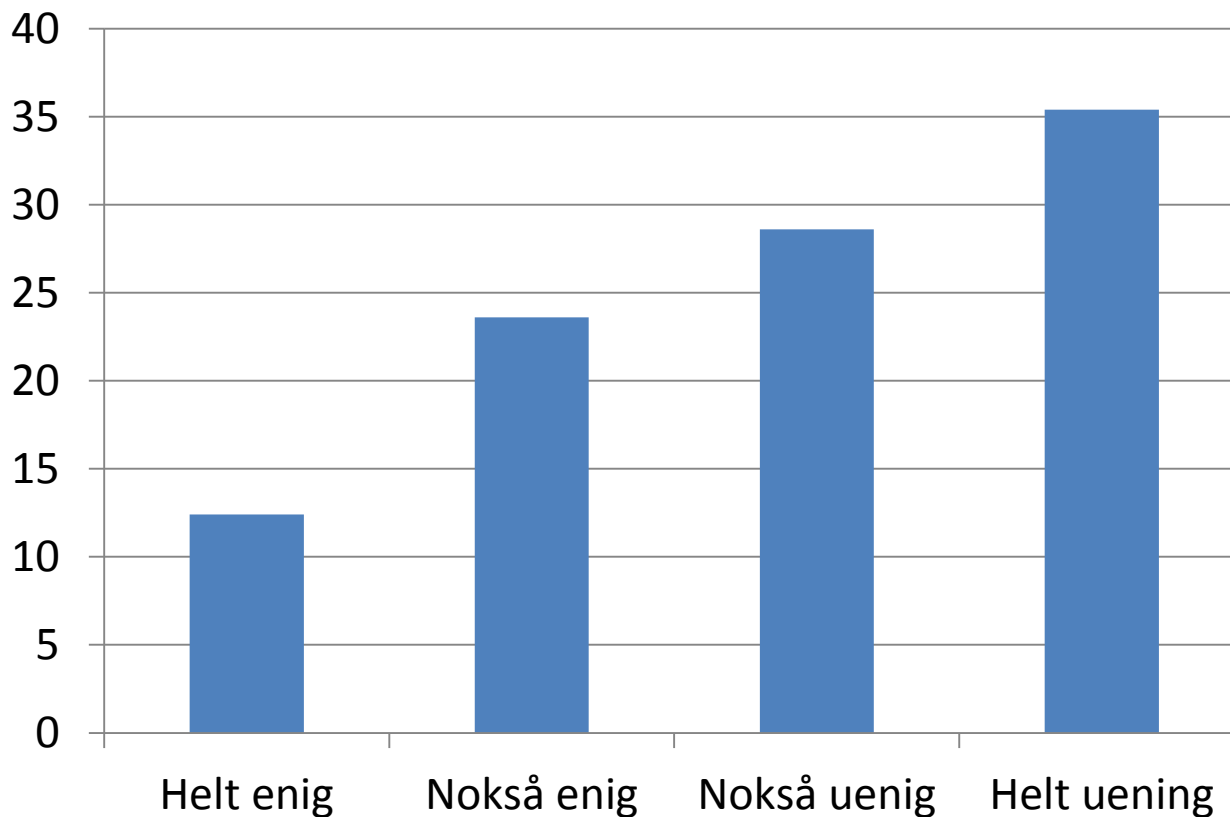

Mer inkluderende folkestyre

Folkestyre er viktig for folk!

«Det lokale folkestyret er ikke så viktig bare de offentlige tjenestene blir opprettholdt»

KS FOLKEVALGTPROGRAM 2015-2019

tillit
f.lli.f

VALGT I KOMMUNEN
MUNEN

Godt lokaldemokrati med høy tillit har vi når...

1. innbyggerne kjenner seg godt representerte,
2. de folkevalgte setter dagsorden, styrer ressursbruken og er ombud for innbyggerne, og
3. kommunen leverer det som er lovet.

Mål i langtidsperioden:

Inkluderende folkestyre

Norsk lokaldemokrati er godt – men kan og bør bli bedre. De direkte folkevalgte organene står i en særstilling som beslutningsmyndighet, i og med at de er de eneste som blir forpliktet av folket gjennom valg og også må stå til rette for folket ved valg. Folkevalgte må utøve aktivt lederskap, og innbyggerne må bli sett og hørt, få ansvar og bli vist tillit.

Frihet til lokal tilpasning er en forutsetning for likeverd

- Likeverd sikres gjennom lokal kunnskap
- Lokal tilpasning tilfører politisk merverdi
- Det lokale folkestyret *og* god tjenesteyting forutsetter:
 1. reell påvirkningsmulighet (nedenfra og opp)
 2. institusjonell autonomi

